

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai

Rīgā,
Nr. 2-1.1/53

2020. gada 25. maijā

Par konsultāciju dokumentu

SIA “Tele2” ir iepazinies ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas konsultāciju dokumentu „Par izsoles nosacījumiem radiofrekvenču spektra joslas 703 MHz – 733 MHz/738MHz – 788 MHz lietošanas tiesību piešķiršanai” (turpmāk Konsultāciju dokuments) un sniedz šādus komentārus:

I Izsoles priekšmets: radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības, termiņš un teritorija, uz kādu tās piešķir, lietošanas tiesību specifiskie nosacījumi

Konsultāciju dokumenta 1.3.3. punktā norādīts, ka nolūkā nodrošināt 700 MHz radiofrekvenču spektra joslas efektīvu un racionālu izmantošanu, kā arī samazināt konkurences deformācijas iespējamību, nepieciešams ierobežot šo radiofrekvenču lietošanas tiesību tālāk nodošanu.

Izvērtējot šo ierobežojumu, nepieciešams nodalīt situāciju, kur radiofrekvenču lietošanas tiesību tālāk nodošana nepieciešama radiofrekvenču kopīgas izmantošanas mērķu sasniegšanai un nav pielīdzināma radiofrekvenču resursu uzkrāšanai viena komersanta rīcībā. Radiofrekvenču joslu kopīga izmantošana nozīmē, ka komersanti turpinās izmantot tiem piešķirtās radiofrekvenču lietošanas tiesības klientu kopuma apkalpošanai, kas atbilst radiofrekvenču kopīgā izmantošanā iesaistīto operatoru klientu kopskaitam un līdz ar to šādā situācijā nebūtu konstatējami iepriekš norādītie riski.

(a) Ierobežojums ir prettiesisks, jo tas neatbilst Kodeksa 47.panta 2.dalai

Konsultāciju dokumenta 1.3.4. punktā ir minēti nosacījumi par plānoto aizliegumu kopīgi izmantot 700 MHz radiofrekvences 10 pilsētās ar vislielāko iedzīvotāju skaitu. SIA “Tele2” uzskata, ka šāda aizlieguma apstiprināšana būtu prettiesiska, tā būtu pretrunā patērētāju pamatotām tiesībām saņemt pēc iespējas labākus pakalpojumus par iespējami mazāku cenu un apdraudētu vai pat padarītu par neiespējamu vairāku 5G pakalpojumu ieviešanu.

Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas (ES) 2018/1972 (2018. gada 11. decembris) par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi (turpmāk tekstā ”Direktīva”) 47. panta 2. daļa nosaka:

Competent authorities shall not prevent the sharing of radio spectrum in the conditions attached to the rights of use for radio spectrum. Implementation by undertakings of conditions attached pursuant to this paragraph shall remain subject to competition law.

Tāpat Direktīvas 119. apsvērumā dalībvalstis aicinātas veicināt radiofrekvenču spektra koplietošanu, jo “Radiofrekvenču spektra kopīga izmantošana aizvien vairāk nodrošina

tā efektīvu un lietderīgu izmantošanu, kad vairākiem neatkarīgiem lietotājiem vai ierīcēm tiek ļauts piekļūt vienai radiofrekvenču spektra joslai dažādos juridiskos režīmos, lai darītu pieejamus papildu radiofrekvenču spektra resursus, paaugstinātu izmantošanas lietderīgumu un radiofrekvenču spektram vieglāk varētu piekļūt jauni lietotāji.”

Līdz ar to nepārprotami ir norādīts, ka radiofrekvenču lietošanas nosacījumos nav pieļaujama tādu noteikumu iekļaušana, kas ierobežotu radiofrekvenču kopīgu izmantošanu, ievērojot konkurenci regulējošās saistošās normas. Katrs konkrēts vienošanās gadījums par radiofrekvenču kopīgu izmantošanu ir atsevišķi izvērtējams saskaņā ar konkurences tiesību regulējumu. Frekvenču koplietošanas aizliegumam jāattiecas uz noteiktu vienošanos, nevis uz noteiktu frekvenču joslu.

(b) Ierobežojums liegs pilsētas iedzīvotājiem būtiski labāku mobilo pakalpojumu saņemšanu

Ierobežojot 700 MHz radiofrekvenču koplietošanu pilsētās būtiski tiks samazināti iespējamie attiecīgo pilsētvides teritoriju iedzīvotāju ieguvumi. Tieši pilsētās lietotājiem ir nepieciešami datu pārraides kapacitātes lielākie resursi un šo ierobežojumu dēļ tie nebūs pieejami tādā apjomā, ko var nodrošināt tieši radiofrekvenču kopīga izmantošana.

(c) Ierobežojums ierobežo konkurenci vairumtirdzniecības līmenī un/vai ir diskriminējoša

Radiofrekvenču kopīga izmantošana tiek realizēta ne tikai MOCN sadarbības modeļos, bet arī īstenojot MVNO projektus. Ierobežojumu iekļaušana līdz ar to limitēs arī operatoru strukturālās daudzveidības iespējamo attīstību, kas arī būs pretrunā vispārējiem regulēšanas mērķiem. Ja, tomēr, MVNO ietvaros radiofrekvenču kopīga izmantošana tiktu atļauta, faktiski tas nozīmētu, ka radiofrekvenču kopīga izmantošana pilsētvidē tiek atļauta vai aizliegta atkarībā no sadarbības modeļa veida, radot nepamatotu diskrimināciju.

(d) Ierobežojums apdraud 5G pakalpojumu ieviešanu

Praktiski ieviešot 5G pakalpojumus, liegums kopīgi izmantot 700 MHz radiofrekvences, var apdraudēt atsevišķu 5G tehnoloģijās balstītu pakalpojumu ieviešanu vai arī šādu pakalpojumu izmantošana radītu riskus sabiedrības drošībai. Jāņem vērā, ka operatoriem kopīgi izmantojot 700 MHz radiofrekvences ārpus pilsētām un tiem pašiem operatoriem izmantojot šīs radiofrekvences pilsētvidē ārpus kopīgas izmantošanas režīma no gala lietotāja viedokļa pakalpojuma saņemšana pilsētā un ārpus pilsētas būtu saistīta ar divu dažādu elektronisko sakaru pakalpojumu tīklu izmantošanu. Šādos apstākļos, šķērsojot kopīgas izmantošanas tīkla robežu un nonākot atsevišķa tīkla zonā, (un otrādi) iespējami datu pārraides pakalpojuma ļoti īslaicīgas aiztures brīži, kas faktiski neietekmētu balss sakaru pakalpojumu izmantošanu vai interneta pakalpojuma lietošanu. Tomēr atsevišķiem specifiskiem 5G pakalpojumiem šādi īslaicīgi datu pārraides aiztures brīži var būt ļoti kritiski un, piemēram, bezpilota automobiļa izmantošanai nepieļaujami, jo nopietni apdraudētu satiksmes drošību.

Balstoties uz 2016.gada 14.septembrī Eiropas Komisijas publicēto paziņojumu “5G Eiropai. Rīcības plāns”, Satiksmes ministrijas informatīvais ziņojums “Ceļvedis piektās paaudzes (5G) publisko mobilo elektronisko sakaru tīklu ieviešanai Latvijā” (turpmāk – 5G Ceļvedis) iezīmē provizorisku 5G izvēršanas grafiku ar sekojošiem mērķiem:

“3) līdz 2025.gadam jānodrošina nepārtraukts 5G pārklājums visās lielākajās pilsētās (Latvijā – t.i. Rīgā, Daugavpilī, Jelgavā un Liepājā);

4) līdz 2025.gadam 5G pieejamība jānodrošina gar visiem galvenajiem sauszemes transporta ceļiem, iekļaujot Latvijas ostu un lidostu mezglpunktus (t.i. Daugavpilī, Liepājā, Rīgā, Ventspilī.”

Konsultāciju dokumenta 1.3.4. punktā ietvertie ierobežojošie noteikumi ir pretrunā iepriekš norādīto mērķu sasniegšanai.

(e) Ierobežojumi nav pamatoti

Tāpat Konsultāciju dokumentā nav norādīts kādas tieši problēmas ir nepieciešams risināt, nosakot aizliegumu īstenot 700 MHz radiofrekvenču spektra joslu kopīgu izmantošanu. SIA “Tele2” ieskatā, tikai pamatojoties uz Direktīvas vai Elektronisko sakaru likuma noteikumiem būtu pieļaujama šādu ierobežojumu noteikšana.

Direktīva tieši otrādi, satur noteikumus, kas veicina radiofrekvenču spektra joslu kopīgu izmantošanu un apstākļos, kur nav konstatējami konkurences apdraudējumi, noteikt ierobežojumus 700 MHz radiofrekvenču spektra kopīgai izmantošanai Latvijas 10 pēc iedzīvotāju skaita lielākajās pilsētās nozīmētu tieši pretēju rīcību Direktīvā noteiktajam.

II Sākumcena

Konsultāciju dokumentā noteiktā sākumcena EUR 1 000 000 ir uzskatāma par nesamērīgi augstu. Salīdzinot ar iepriekš organizētajām radiofrekvenču lietošanas tiesību izsolēm, 700 MHz radiofrekvenču izsoles priekšmeta sākumcena ir vairākkārtīgi paaugstināta un šādam paaugstinājumam nav objektīva pamata.

Fakts, ka kopējais izsolei paredzētais radiofrekvenču spektra joslas platums ir par 20 MHz platāks, nekā 800 MHz radiofrekvenču lietošanas tiesību izsolē, nevar attaisnot vairākkārtēju izsoles sākumcenas palielinājumu, jo nepieciešmo izsoles priekšmeta apjomu (radiofrekvenču joslas platumu) galvenokārt nosaka 5G tehnoloģijas standarti, kas definē efektīvāko nepieciešamo izsoles priekšmeta joslas platumu, lai šo pakalpojumu pilnvērtīgi varētu izmantot sabiedrības vajadzībām.

700 MHz radiofrekvenču lietošanas tiesību vērtību nosaka tikai un vienīgi šī resursa sniegtās iespējas nākotnē piedāvāt pieprasītus elektronisko sakaru pakalpojumus. Konsultāciju dokumenta pamatojumā iekļautie salīdzinājumi ar 800 MHz radiofrekvenču lietošanas tiesību izsoles vēsturiskajiem faktiem, nevar tikt automātiski attiecināti uz 700 MHz radiofrekvenču lietošanas tiesību izsoli, jo šobrīd joprojām galvenokārt ir tikai ieskicēti virzieni, kādos tiks organizēti 5G pakalpojumi, kas neļauj komersantiem iegūt pamatotus aprēķinus par potenciālo ieņēmumu pieaugumu vai apstiprinājumu, ka šāds pieaugums vispār būs.

Turklāt jāņem vērā, ka joprojām nav skaidrs kādā apjomā tiks ierobežotas 700 MHz radiofrekvenču lietošanas tiesības ar Krievijas Federāciju nenoslēgtās vienošanās dēļ.

Līdz ar to uzskatām, ka arī 700 MHz radiofrekvenču lietošanas tiesību izsoles priekšmeta sākumcena nedrīkstētu būt lielāka, kā 3,5 Ghz radiofrekvenču lietošanas tiesību izsolē noteiktā - EUR 250 000.

III Izsoles norises vieta, datums un laiks

Konsultāciju dokumenta II sadaļa sniedz radiofrekvenču spektra joslas vispārīgo raksturojumu, taču trūkst VAS “Elektroniskie sakari” (turpmāk – VAS ES) atzinuma, kurā būtu norādīti tehniskie apsvērumi 700 MHz radiofrekvenču spektra joslas izmantošanai sistēmām, kas spēj nodrošināt bezvadu platjoslas elektronisko sakaru pakalpojumus.

Balstoties uz līdzšinējo pieredzi ar radiofrekvenču spektra joslu izmantošanu pierobežas teritorijās, VAS ES atzinums ir īpaši nepieciešams, jo iespējami būtiski 700 MHz radiofrekvenču spektra joslas izmantošanas ierobežojumi lielā daļā valsts teritorijas, kas saistīti ar zemes televīzijas apraidi Krievijā un Baltkrievijā arī pēc 2022. gada 30. jūnija.

Komersantiem nepieciešams saņemt apstiprinājumu arī par FDD un SDL radiosistēmu saderību. Šobrīd nav oficiālas informācijas par gala ierīču atbalstu SDL radiofrekvenču joslai, tāpat nav analizēti riski par radiotraucējumiem, kas varētu rasties starp blokiem 728 MHz – 733 MHz un 738 MHz – 743 MHz.

SIA “Tele2” uzskata, ka izsole par radiofrekvenču spektra joslas 703 MHz – 733 MHz / 738 MHz – 788 MHz lietošanas tiesību piešķiršanu var notikt tikai tad, kad būs pilnīgi skaidri visi tehniskie apsvērumi, tāpēc lūdzam izsoli organizēt tikai pēc attiecīga VAS ES atzinuma saņemšanas, organizējot atkārtotu konsultāciju procesu ar komersantiem.

Nemot vērā, ka radiofrekvenču spektra joslas 703 MHz – 733 MHz / 738 MHz – 788 MHz lietošanas tiesības komersanti varēs izmantot tikai sākot no 2022. gada 1. janvāra, tad lūdzam izsoli rīkot ne ātrāk kā 2021. gada otrajā pusē. Šāds izsoles rīkošanas termiņš nodrošinātu komersantiem iespēju savlaicīgi plānot izsoles norisei nepieciešamos budžeta līdzekļus un nebūtu nepieciešams veikt priekšlaicīgus, ekonomiski nepamatotus ieguldījumus.

Ar cieņu,

Valdis Vancovičs
SIA “Tele2” valdes priekšsēdētājs

**DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU**